

I.modul témáinak összefoglalói

Új Magyarország Fejlesztési Terv, TÁMOP 4.1.4 „Minőségfejlesztés a felsőoktatásban”,
Projektgazda: Oktatókutató és Fejlesztő Intézet (OFI),
Felsőoktatási Minőségfejlesztési Programiroda (FEMIP)
Felsőoktatási minőségügyet oktató tanárok képzése, (II. 2. C/1. elemi projekt)
I. modul: A felsőoktatás minőségfejlesztésének elméleti- szemléleti alapja
Helyszín, időpont: Budapesti Gazdasági Főiskola (BGF) 2010. április 30. 10:00-16:00

Gyöngyösi György Tamás (SZTE):

Szemlélet, vagy módszer? –

Minőségfejlesztés tanár mesterszak záróvizsga tapasztalatai

Szinopszis

A jelen rövid, egy oldalas szinopszis a trénerképzés keretében tartandó kétszer 45 perces/másfél órás blokk tartalmáról és az egy ívnyi anyagot jelentő kurzusfüzetről nyújt rövid áttekintést.

Szemlélet vagy módszer, tehetjük fel kérdést. A minőségfejlesztés a felsőoktatási intézmények előtt sorakozó jelentős kihívások és súlyos problémák megoldásában jelenthet segítséget. A minőségfejlesztés tanár részvétele elengedhetetlen az intézményi stratégia kialakításában és végrehajtásában, az intézményi szemléletformálás kovásza kell, hogy legyen, meg kell értetnie, hogy nem felesleges papírgyártás és úrlaptöltögetés a minőség lényege.

Objektív a demográfiai krízisből fakadó trend: Magyarország lakossága 10,709 millió főről 10,013 millió főre csökkent 1980-2010. között, 5,2 millió főről 3,7 millió főre csökkent a munkaviszonyban állók száma. Az adott korosztályból felsőoktatásban résztvevők aránya az utóbbi 20 évben 5 %-ról 90%-ra nőtt, 2008-ban a 85 ezer felvételiző közel 90 %-a jutott be a felsőoktatásba. Ez a létszám mostanra már felszívta a felsőoktatás iránt érdeklődő, de szándékát eddig valóra nem váltó, korábban érettségizett, potenciális hallgatókat is, tehát mostantól döntően csak az aktuális középiskolai évfolyamokkal lehet kalkulálni. A felsőoktatási intézménybe fel nem vettek aránya 2001. évi 34 %-ról 2006-ra 29%-ra és 2008-ra már 16%-ra csökkent. A központosított általános iskolából középiskolába történő írásbeli felvételin 2009. januárjában 65 ezren vettek részt, tehát pontosan kiszámolható a felsőoktatási hallgató létszám igen drasztikus csökkenése, igen rövid időn belül, ha a jelenleg államilag előírt oktató/hallgató arány, kötelező oktatói órakeret illetve finanszírozás nem kerül módosításra. A társadalmi intézményi struktúra minden szegmensét érintették, érintik és érinteni fogják a problémák: 2002-2010: -489 iskolaifeladat-ellátási hely (-1108 önálló iskola); -3010 óvodapedagógusi, -16365 általános iskolai tanári állás.

Az előzőeken túlmenően, egy, az égető problémára hosszútávon is, megoldást nyújtó lehetőséget is szeretnék felvázolni. A felvételizők között a képzés választásakor a legdöntőbb szempont a későbbi álláslehetőségek milyensége, munkanélküliség vagy magas presztízs, jó fizetés. Önmagában nem elegendő a potenciális munkaadók, alapítványok, non-profit szervezetek, önkormányzatok bevonása, az állásbörze, a végzett hallgatókat tartalmazó, konkrét igényekre profilírozott adatbank, az országos, nemzetközi szintű konferencia, a képzőhelyi együttműködés országos fórumként vagy vándorgyűlés formájában, a média jelenlét, sajtóvisszhang és társadalmi ismertség.

Elemzési szempontok a megoldási stratégia kidolgozásához:

1. A vizsgált problémára vonatkozó, jelenlegi helyzet felvázolása, több eltérő, egymással vitatkozó szakmai és ideológiai álláspont alapján, külön-külön és objektíven összegezve is.

2. A jelen helyzethez vezető előzmények és okok feltárása több, egymással ellentétes nézőpontból bemutatva, és összegezve is.

3. Hogyan csinálják mások, avagy hogyan oldják meg, illetve kísérik meg kezelni a vizsgált kérdést:

a) a hazánkhoz hasonló adottságú, illetve a szomszédos országokban;

b) a világ legfejlettebb régióiban, a Magyarországnál pénzügyileg és egyéb szempontok szerint jóval kedvezőbb helyzetben lévő államokban.

4. Megoldási lehetőségek az elemzett problémára:

a) a probléma optimális kezelése, az ideális megoldás, ha a pénzügyi korlátokat nem vesszük figyelembe;

b) a reális lehetőség a kérdés kezelésére, ha a lehetséges megoldások pénzügyi vonzatait is figyelembe vesszük.

Prof. Polónyi István egyetemi tanár **A MINŐSÉGMENEDZSMENT ALAPJAI**

Szinopszis

Az előadás célja áttekinti a minőségmenedzselésének legfontosabb témaköreit, a minőség alapfogalmaitól, és teoretikusaitól a menedzsment és marketing legfontosabb ismeretein keresztül a minőség költségeikig.

Először a minőség fogalmának, definícióinak, a minőségfogalom fejlődésének áttekintésére kerül sor, kitérve az árúk és szolgáltatások minőségének különbségeire. Majd a menedzsment és a leadership fogalmának meghatározására kerül sor, továbbá a menedzsmenttel rokon vezetési kategóriák azonosítására és a menedzsment fajtáinak megkülönböztetésére.

A következő nagy téma a menedzsment tudomány fejlődése legfontosabb állomásainak áttekintése: a klasszikus vezetési iskola, a human relations irányzat, az integrációs törekvések és a posztmodern irányzatok legfontosabb teóriáinak áttekintése. Majd ehhez kapcsolódóan a leadership elméletek megismerésére is sor kerül.

Rövid kitékintés következik a marketing néhány fogalmára, s a marketing és a minőség kapcsolatára.

Ezután a minőség menedzsmentjének legfontosabb gondolkodóinak (Deming, Juran, Crosby, Feigenbaum), s azok nézeteinek lényegét ismerjük meg, s kitekintünk a japán minőségügy néhány ismert teoretikusára is. Ennek a résznek a lezárásaként áttekintjük a minőségmenedzsment fejlődésének legfontosabb állomásait is.

Befejezésül a minőség költségeiről beszélünk.

dr. Tóth Antal egyetemi docens
Budapesti Gazdasági Főiskola

Minőségirányítási rendszerek

Napjaink globalizált, az IT forradalmi fejlődését felhasználó, a tudás alapú társadalom elérését célzó társadalmi gazdasági környezetének fő elvárása az **életminőség** állandó javítása.

Az életminőség a társadalom termékeinek, munkavégzésének, egészségügyének, környezetvédelmének, tudásszintjének, valamint az egyének egzisztenciális biztonságának komplex minőségügyi rendszere. Ez magyarázza a minőségügy felértékelődését mind a gazdasági életben, piaci versenyben, mind pedig a társadalom szinte minden területén.

A **minőségügy** az értékteremtő és a fogyasztási folyamatok harmonizációját, szabályozottságát biztosítja a nemzetközi minőségügyi szabványok és a nemzetközi minőségügyi sztenderdek segítségével. A már említett globalizált piacgazdasági körülmények között – ahol a termékek, technológiák, a tudás, valamint a működő tőke szabad áramlásának szinte semmilyen akadálya nincs (pl. az integrációkon belül megszűnnek a határok, a vámok, a gazdaságpolitikai derogációk, stb.) - a felgyorsult, turbulens, sokszor hektikus piaci versenynek szinte egyetlen szabályozó tényezője maradt, a minőségügy.

A Minőségirányítás gyakorlatilag a minőségügynek szervezeti keretek közt az irányítás módszertanával történő megvalósítása mind **nemzetközi**, mind pedig **nemzeti, szervezeti (vállalati, intézményi** stb.) szinteken. A három szint a minőségirányítás szorosságában, szigorúságában különbözik egymástól. Míg nemzetközi és nemzeti szinten a minőségirányítás közvetve jelenik meg, (pl. ISO szabványok, illetve nemzetközi tenderek létrehozásával, EU szinten direktívák felállításával, minőség díjak kitűzésével stb.) addig a minőségirányítás, illetve annak szabályozás funkciója szervezeti szinten legszigorúbban, legkövetkezetesebben érvényesül.

A „Minőségirányítás rendszerek” előadás keretében alapvetően a **szervezeti minőségirányítás fogalmával, feladataival**, annak **alrendszereivel** kívánunk részletesebben foglalkozni. A szervezeti minőségirányítás a szervezetek irányítási rendszerének integráns alrendszereként (önmagában rendszerként), az adott vállalat vagy intézmény minőségügyi feladataival foglalkozik, meghatározza a **minőségpolitikát**, a **minőségtervezést** (mind stratégiai mind pedig operatív szinten), a **minőségbiztosítást** (a **minőségyszabályozással** és a **szabályozott minőségügy felügyeletével**), valamint a **minőségfejlesztést**. Minőségfejlesztésen érthetjük egyrészt a szervezeti minőségügyi rendszerek fejlesztését, valamint a termék megfelelőség hibajavítását és fejlesztését.

A szervezetek ismertebb minőségirányítási rendszerei a funkcionálások alapján a következők:

- **MIR** (a munkavégzés folyamatainak minőségirányítási rendszere az MSZ EN ISO 9001 szabvány segítségével)
- **KIR** (környezetvédelmi minőségirányítási rendszer az MSZ EN ISO 14001 szabvány szerint)
- **MEBIR** (munkahelyi egészségvédelmi és biztonsági minőségirányítási rendszer az MSZ EN 28000 szabvány szerint)
- **ÉBIR** (élelmiszer biztonsági minőségirányítási rendszer az MSZ EN ISO 22000 szabvány szerint)
- **HIR** (humán erőforrás minőségirányítási rendszer az MSZ EN ISO 17000 szabvány szerint)

Fejlődését tekintve a minőségirányítási rendszerek következő kronológiai sorrendje állítható fel: **Minőségellenőrzés**, - szabványokkal, sztenderekkel leszabályozott **Minőségirányítási rendszerek**, - **Teljeskörű minőségirányítási rendszerek (TQM)**, - - **TQM alapú Kiválóság minőségirányítási rendszerek** (az EU-s EFQM modell, CAF modell, a japán Deming modell és az USA Malcolm-Baldrige modell alapján).

Az EFQM EU konform TQM alapú felsőoktatási kiválóság modell.